

**USTAWA
z dnia 7 kwietnia 1949 r.**

**o pokrywaniu opłat w szpitalach, będących zakładami społecznymi
służby zdrowia**

**Opracowano na pod-
stawie: Dz.U. z 1949
r. Nr 25, poz. 174, z
1950 r. Nr 44, poz.
409, z 1956 r. Nr 17,
poz. 92, z 1962 r. Nr
32, poz. 151**

Art. 1.

1. Na pokrycie kosztów leczenia w szpitalach, będących społecznymi zakładami służby zdrowia, pobiera się opłaty w wysokości, ustalonej na podstawie art. 17 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz.U.R.P. Nr 55, poz. 434).
2. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również do izb porodowych, istniejących poza szpitalami.

Art. 2.

1. Zarząd szpitala ma prawo pobierać zaliczki na poczet należnych opłat za okres, nie przekraczający czternastu dnia.
2. Nieuszczenie zaliczki nie może być powodem odmowy przyjęcia chorego, ani powodem wypisania go ze szpitala, jeśli chory znajduje się w stanie, zagrażającym utratą życia lub kalectwem.

Art. 3.

Opłaty ponosi leczony, jeżeli niniejsza ustanawia lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 4.

1. Opłaty za leczenie chorych:
 - 1) którzy trwale nie posiadają dostatecznych środków do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych i ze względu na wiek, bądź stan zdrowia są niezdolni do pracy zarobkowej całkowicie albo w stopniu, uniemożliwiającym zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych,
 - 2) którzy przejściowo nie posiadają dostatecznych środków do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych z powodu czasowej niemożności uzyskania zatrudnienia, mimo zarejestrowania się we właściwym urzędzie zatrudnienia,

- ponoszą osoby, na których ciąży obowiązek alimentarny z mocy prawa cywilnego, jeżeli obowiązek ten nie ciąży na innych osobach lub instytucjach z mocy niniejszej ustawy lub szczególnych przepisów prawnych.
2. Warunek rejestracji we właściwym urzędzie zatrudnienia nie odnosi się do osób, które nie zarejestrowały się z powodu stanu zdrowia.

Art. 5.

1. W braku osób, obowiązanych w myśl art. 4 do uiszczenia opłat - opłaty te za osoby, wymienione w pkt 1) i 2) poprzedzającego artykuły pokrywają powiatowe związki samorządowe oraz gminy miejskie i wiejskie, w których leczony ma prawo do opieki społecznej w myśl ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. opiece społecznej (Dz.U.R.P. Nr 92, poz. 726) z późniejszymi zmianami w sposób następujący:
 - 1) gmina m.st. Warszawy i m. Łodzi oraz gminy miejskie miast wydzielonych - w całości,
 - 2) gminy miejskie miast nie wydzielonych i gminy wiejskie - 30% opłat,
 - 3) właściwe terytorialnie dla gmin, wymienionych pod pkt 2), powiatowe związki samorządowe - 70% opłat.
2. W przypadkach, przewidzianych w ust. 1 pkt 2) i 3), powiatowy związek samorządowy wpłaca szpitalom całość opłat; właściwa gmina obowiązana jest jednak zwrócić powiatowemu związkowi samorządowemu przypadającą na nią część opłat.
3. W przypadkach, przewidzianych w ust. 1, opłaty za osoby, które nie mają prawa do opieki społecznej w żadnej gminie, pokrywa Skarb Państwa.

Art. 6.

1. Od opłat szpitalnych zwolnione są osoby, prowadzące gospodarstwo rolne, a nie posiadające majątku, podlegającego podatkowi od nieruchomości, ani dochodów lub dodatkowych zajęć podlegających podatkowi obrotowemu bądź dochodowemu, jeżeli przychód szacunkowy z ich gospodarstwa nie przekracza 10q rocznie.
2. Ulgowe opłaty ponoszą osoby wymienione w ust. 1, jeżeli przychód szacunkowy z ich gospodarstwa jest wyższy niż 1.320 zł rocznie, a nie przekracza 13.200 zł rocznie. Wysokość opłat ulgowych ustala się w zależności od szacunkowego przychodu rocznego z gospodarstw w sposób następujący:
 - 1) przy przychodzie ponad 1.320 zł do 3.960 zł - 30% opłaty ustalonej dla szpitali powiatowych lub izb porodowych,
 - 2) przy przychodzie ponad 3.960 zł do 7.920 zł - 60% opłaty ustalonej dla szpitali powiatowych lub izb porodowych,
 - 3) przy przychodzie ponad 7.920 zł do 13.200 zł - 85% opłaty ustalonej dla szpitali powiatowych lub izb porodowych.
3. Członkowie spółdzielni rolniczo-produkcyjnych, nie podlegający ubezpieczeniu społecznemu, ponoszą opłaty ulgowe za leczenie w szpitalach lub w izbach po-

rodowych w wysokości 30% opłaty, ustalonej dla szpitali powiatowych lub izb porodowych.

4. Zwolnienia bądź ulgi, przewidziane w ust. 1-3, przysługują również członkom rodzin osób, wymienionych w ust. 1-3, pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu. Za członków rodzin uważa się:

- 1) małżonka,
- 2) rodziców,
- 3) rodziców współmałżonka,
- 4) dzieci (małeńskie i pozamałeńskie, przysposobione, pasierbów) w wieku do lat 18, a jeżeli pobierają naukę w szkołach publicznych lub w rzemiośle - w wieku do lat 24. Na równi z dziećmi traktuje się sieroty po ofiarach wojny, pozostające na wychowaniu osób, uprawnionych do zwolnień i ulg.

Art. 7.

1. Opłaty za leczenie osób, wymienionych w art. 6 ust. 1, pokrywa się według zasad, określonych w art. 4 i 5 ust. 1 i 2.
2. W przypadkach, gdy leczonemu przysługuje opłata ulgowa (art. 6) - dopłatę do pełnej stawki, ustalonej dla szpitali powiatowych, pokrywając powiatowe związki samorządowe oraz te gminy, na obszarze których leży gospodarstwo rolne lecznego lub gospodarstwo osoby, utrzymującej leczonego:
 - 1) gmina m.st. Warszawy, m. Łodzi i gminy miast wydzielonych pokrywają tę dopłatę w całości,
 - 2) gminy miast nie wydzielonych z powiatu i gminy wiejskie - pokrywają 15% pełnej opłaty, ustalonej dla szpitali powiatowych, a powiatowy związek samorządowy pokrywa pozostałą część dopłaty.
3. W przypadkach, przewidzianych w ust. 2 pkt 2), powiatowy związek samorządowy wpłaca szpitalom całą dopłatę; właściwa gmina obowiązana jest jednak zwrócić powiatowemu związkowi samorządowemu przypadającą na nią część opłat.
4. W razie konieczności leczenia osób, o których mowa w art. 6, w szpitalach - w których są ustalone wyższe opłaty za leczenie, niż opłaty w szpitalach powiatowych - obowiązek dopłaty do pełnej stawki wyższych opłat ciąży na Skarbie Państwa.

Art. 8.

1. Ministrowie Administracji Publicznej i Zdrowia mogą w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu i właściwymi ministrami oraz za zgodą Rady Państwa udzielać ulg w opłatach szpitalnych dla rybaków morskich i rzemieślników na obszarze całego Państwa bądź na tych obszarach, na których jest to gospodarczo szczególnie uzasadnione, określić warunki przyznawania tych ulg, ich wysokości dla poszczególnych typów szpitali, obszary, na których będą stosowane, oraz zasady pokrywania dopłat.

2. Rozporządzenie to może określić także ulgi dla członków rodziny wymienionych rzemieślników i rybaków morskich, pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu.

Art. 9.

1. Skarb Państwa pokrywa opłaty szpitalne za osoby:

- 1) uprawnione do leczenia na koszt Skarbu Państwa z mocy przepisów szczególnych,
 - 2) chore umysłowo, które utraciły uprawnienie do pomocy leczniczej na podstawie przepisów o ubezpieczeniach społecznych wskutek upływu ustawowego okresu po ustaniu stosunku pracy,
 - 3) podlegające leczeniu przymusowemu w przypadkach chorób zakaźnych i chorób wenerycznych, chyba że są uprawnione do pomocy leczniczej na podstawie przepisów o ubezpieczeniach społecznych bądź na podstawie innych przepisów.
2. Ponadto Skarb Państwa pokrywa w całości opłaty za leczenie osób wymienionych w art. 4 i 6 oraz uprawnionych do opłat ulgowych (art. 6 i 8), jeżeli:
- 1) podlegają leczeniu przymusowemu w przypadkach chorób społecznych z wyjątkiem chorób wenerycznych,
 - 2) są umieszczone w szpitalach psychiatrycznych jako chore umysłowa, a nie są objęte przepisem ust. 1 pkt 2,
 - 3) są umieszczone w szpitalach na mocy postanowień władz sądowych i prokuratorskich.
3. Skarb Państwa pokrywa w całości opłaty za noworodka urodzonego w szpitalu lub w izbie porodowej, jeżeli matka noworodka jest uprawniona do zwolnień lub opłat ulgowych (art. 6 i 8).

Art. 10.

Zarząd gminy miejsca zamieszkania leczonego, a w razie nieustalenia jego - zarząd gminy ostatniego pobytu leczonego ustala niemożność pokrycia opłat szpitalnych (art. 4) oraz istnienie okoliczności, uzasadniających zastosowanie zwolnień i ulg (art. 6 i 8).

Art. 11.

1. Zaległe opłaty szpitalne podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Wyjątek stanowią należności od rodzeństwa osoby leczonej; takie należności mogą być dochodzone tylko na drodze sądowej.
2. Prawa wierzyтеля przysługują zarówno instytucji, utrzymującej szpital, jak i zarządowi szpitala.
3. Tytułem wykonawczym przy wykonywaniu egzekucji administracyjnej jest wykaz zaległych opłat szpitalnych lub orzeczenie właściwej władz (art. 17 ust. 2).
4. Za zaległe opłaty uważa się opłaty nie uiszczone w terminie dni czternastu po art. 12 - utracił moc dnia doręczenia wezwania do ich uiszczenia.

Art. 13.

Skarbowi Państwa oraz związkom samorządu terytorialnego przysługuje prawo do dochodzenia zwrotu opłat szpitalnych od osób, obowiązanych do ich pokrycia w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 14.

Prawo dochodzenia opłat szpitalnych, podlegających egzekucji w trybie administracyjnym od osób leczonych bądź innych osób z wyjątkiem osób prawnych prawa publicznego - ulega przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, następującego po roku, w którym powstała zaległoś. Co do biegu przedawnienia stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące zobowiązań podatkowych.

Art. 15.

Czynności organów wykonawczych miast nie wydzielonych i gmin wiejskich, wynikające z niniejszej ustawy oraz przepisów, wydanych na jej podstawie, podlegają nadzorowi służbowemu starostów powiatowych, czynności zaś organów wykonawczych miast wydzielonych - nadzorowi służbowemu wojewodów, a w m.st. Warszawie i w m. Łodzi - nadzorowi Ministra Administracji Publicznej.

Art. 16.

Władze państwowe, samorządowe oraz osoby prawne i fizyczne obowiązane są do bezpłatnego udzielania informacji, dotyczących osób leczonych oraz osób, obowiązanych do pokrywania opłat szpitalnych - zarządom szpitali i organom, prowadzącym dochodzenia.

Art. 17.

Upoważnia się Ministrów Administracji Publicznej i Zdrowia do normowania w drodze rozporządzeń:

- 1) sposobu ustalania okoliczności, stwierdzających trwały lub przejściowy brak dostatecznych środków zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych (art. 4 ust. 1),
- 2) właściwości władz, powołanych do rozstrzygania sporów, powstały w związku z wykazami zaległych opłat szpitalnych (rachunkami szpitali) i do orzekania o obowiązku pokrywania tych opłat oraz trybu postępowania w tych sprawach (art. 11 ust. 3 i 4),
- 3) postępowania zarządów szpitali oraz utrzymujących je instytucji w sprawie zabezpieczenia pokrycia opłat szpitalnych,
- 4) sposobu ustalania przez organy gminne faktu niemożności pokrycia opłat oraz prawa do zwolnień i ulg (art. 10).

Art. 18.

1. Przepisy art. 9 ust. 1 pkt 2) i ust. 2 pkt 2) - jeżeli ten ostatni przepis nie odnosi się do osób, wymienionych w art. 6 ust. 1 i 3 - będą obowiązywały od dnia 1 stycznia 1950 r.
2. W czasie do dnia 31 grudnia 1949 r. osoby określone w art. 6 ust. 2 oraz członkowie ich rodzin (art. 6 ust. 4) - ponoszą ulgowe opłaty w szpitalach psychiatrycznych w zależności od szacunkowego przychodu rocznego ich gospodarstw w sposób następujący:
 - 1) przy przychodzie ponad 10q do 30q żyta - 5% opłaty szpitalnej,
 - 2) przy przychodzie ponad 30q do 60q żyta - 10% opłaty szpitalnej,
 - 3) przy przychodzie ponad 60q do 100q żyta - 16% opłaty szpitalnej.
3. Doplata, należną z tytułu zastosowania ulg, przewidzianych w myśl ust. 2, pokrywają:
 - 1) gminy wiejskie i miejskie, na których obszarze położone jest gospodarstwo rolne leczonego bądź osoby, na której utrzymaniu leczony pozostaje - w wysokości 44% opłaty szpitalnej,
 - 2) Skarb Państwa - w pozostałej wysokości.

Art. 19.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, sprzeczne z niniejszą ustawą, a w szczególności art. 11 i 32-34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych (Dz.U.R.P. Nr 38, poz. 382) oraz przepis art. 18 ust. 1 lit. b) ustawy z dnia 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu (Dz.U.R.P. Nr 27, poz. 198).

Art. 20.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Administracji Publicznej i Zdrowia w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 21.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.